

**UCHWAŁA NR XXVI/249/16
RADY MIEJSKIEJ CIESZYNA**

z dnia 27 października 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna na rok 2017**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) w zw. z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2016 r. poz. 224 z późn. zm.) - Rada Miejska Cieszyna

postanawia:

§ 1.

Uchwalić Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna na rok 2017 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi Miasta Cieszyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Cieszyna

mgr inż. Krzysztof Kasztura

Załącznik do Uchwały Nr XXVI/249/16
Rady Miejskiej Cieszyna
z dnia 27 października 2016 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna na rok 2017

Opracowanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie
Cieszyn, wrzesień 2016 rok

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Diagnoza problemów uzależnień na terenie gminy Cieszyn	5
III. Zasoby	16
IV. Grupy docelowe	19
V. Cel główny	20
VI. Cele szczegółowe, zadania, działania, termin realizacji, wskaźniki	20
VII. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	26
VIII. Zasady finansowania Programu	27
IX. Ewaluacja	27

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określają obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. Ustawodawca określił kierunki polityki wobec problemów alkoholowych i narkotykowych, wskazał zadania z tego zakresu i ich źródła finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zadania te obejmują m.in.:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
7. udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
8. prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna na rok 2017 stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw, określając lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

GPPiRPA oraz PN na 2017 rok uwzględnia „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki” Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także wyniki badań zrealizowanych w okresie 2014 - 2015, w ramach zadania „Monitorowanie skali problemów uzależnień i przemocy w środowisku lokalnym - przeprowadzenie diagnozy”. Ponadto, Program jest integralną częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Cieszyna na lata 2014 - 2020.

GPPiRPA oraz PN swoim zasięgiem obejmuje wielopłaszczyznowe działania dotyczące przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych, z których część jest kontynuowana.

GPPiRPA oraz PN realizowany będzie w oparciu o środki własne gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Niniejszy Program został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przy współpracy dotychczasowych realizatorów ww. programów, GKRPA w Cieszynie, stanowiących interdyscyplinarny zespół ekspertów w dziedzinie spraw związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

II. Diagnoza problemów uzależnień na terenie gminy Cieszyn

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów, związanych z uzależnieniami od środków psychoaktywnych bardzo ważne jest rozpoznawanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nimi wywołanych. Jednocześnie zgromadzenie danych statystycznych w zakresie uzależnienia nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na „wrażliwość” danych oraz fakt, że te same osoby mogą być wykazywane przez różne podmioty działające w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

Tabela 1. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych - obliczenia dla gminy Cieszyn na podstawie danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

	Polska	miasto liczące 10 tys. mieszkańców	gmina Cieszyn
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 800 tys. osób	ok. 2 tys. osób	ok. 660 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 1,5 mln osób	ok. 4 tys. osób	ok. 1322 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinie alkoholików	ok. 1,5 mln osób	ok. 4 tys. osób	ok. 1322 osób
Osoby pijące szkodliwie	ok. 2 - 2,5 mln osób	5 tys. - 7 tys. osób	ok. 1652 - 2313 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	ok. 2 mln osób (dorosłych i dzieci)	ok. 5,3 tys. osób	ok. 1751 osób

Obliczeń dla gminy Cieszyn dokonano przyjmując liczbę mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, według stanu na dzień 31.12.2015 r. - 33.055 osób.

II.1 Szkody wywołane przez alkohol:

Konsekwencje nadużywania alkoholu dotyczą nie tylko bezpośrednio osób pijących szkodliwie, ryzykownie i ich rodzin, ale także mają wpływ na całą populację, niosąc za sobą różnego rodzaju doraźne szkody związane z zażywaniem alkoholu takie, jak: wypadki samochodowe (w tym śmiertelne), konflikt z prawem, zachowania agresywne, przemoc, większe ryzyko stania się ofiarą przestępstwa, konflikt z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką, czy sięganie po inne środki psychoaktywne.

1. Z zebranych danych wynika, iż istnieje zależność pomiędzy alkoholem a wypadkami drogowymi. W roku 2015 Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie ujawniła 383 osoby kierujące pod wpływem alkoholu na terenie powiatu cieszyńskiego. Nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego spowodowali 35 kolizji, 22 wypadki, w których zginęły 3 osoby, a 26 zostało rannych.

Tabela 2. Zdarzenia drogowe i ich skutki.

zdarzenia drogowe i ich skutki - sprawca po spożyciu alkoholu				
	Wypadki	Zabici	Ranni	Kolizje
2013	18	1	20	38
2014	15	1	16	42
2015	22	3	26	35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie.

Tabela 3. Osoby w stanie nietrzeźwości.

osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzące pojazdy mechaniczne art. 178 a § 1 Kodeksu Karnego		
	ujawnieni przez policjantów Wydziału Ruchu Drogowego	ujawnieni przez innych policjantów
2013	174	189
2014	186	241
2015	188	195

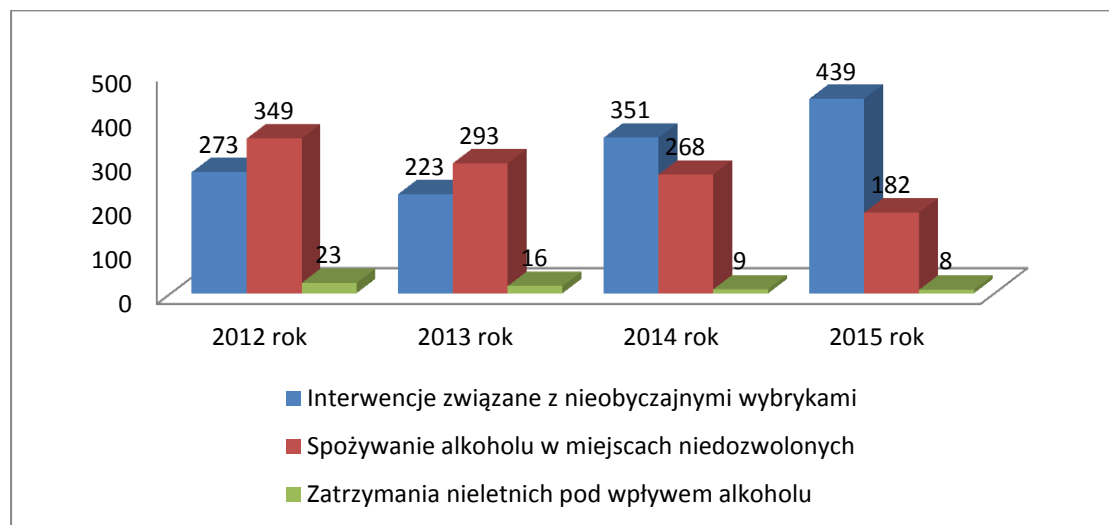
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie.

2. Dane dotyczące liczby osób doprowadzonych z terenu Cieszyna do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku - Białej w roku 2015 wykazują znaczny wzrost osób nietrzeźwych doprowadzonych do Ośrodka (2012 rok - 167 osób, 2013 rok - 280 osób, 2014 rok - 257 osób, 2015 rok - 426 osób). Znaczący wzrost liczby osób doprowadzonych z terenu Cieszyna do OPPA w roku 2015, wynika m.in. z likwidacji pomieszczenia dla osób zatrzymanych w KPP w Cieszynie.

Natomiast liczba osób nieletnich doprowadzanych do OPPA jest relatywnie niska. Na przestrzeni ostatnich czterech lat do Ośrodka doprowadzono 4 osoby nieletnie, w tym wszystkie w roku 2013.

3. Szkody wynikające z nadmiernego spożywania alkoholu na terenie miasta Cieszyna przedstawiają również statystyki Straży Miejskiej w latach 2012 - 2015, z których wynika, iż znacznie wzrosła ilość interwencji związanych z nieobyczajnymi wybrykami. Natomiast systematycznie spada odsetek interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych oraz zatrzymaniami nieletnich pod wpływem alkoholu.

Wykres 1. Działania podejmowane przez Straż Miejską w latach 2012 - 2015.

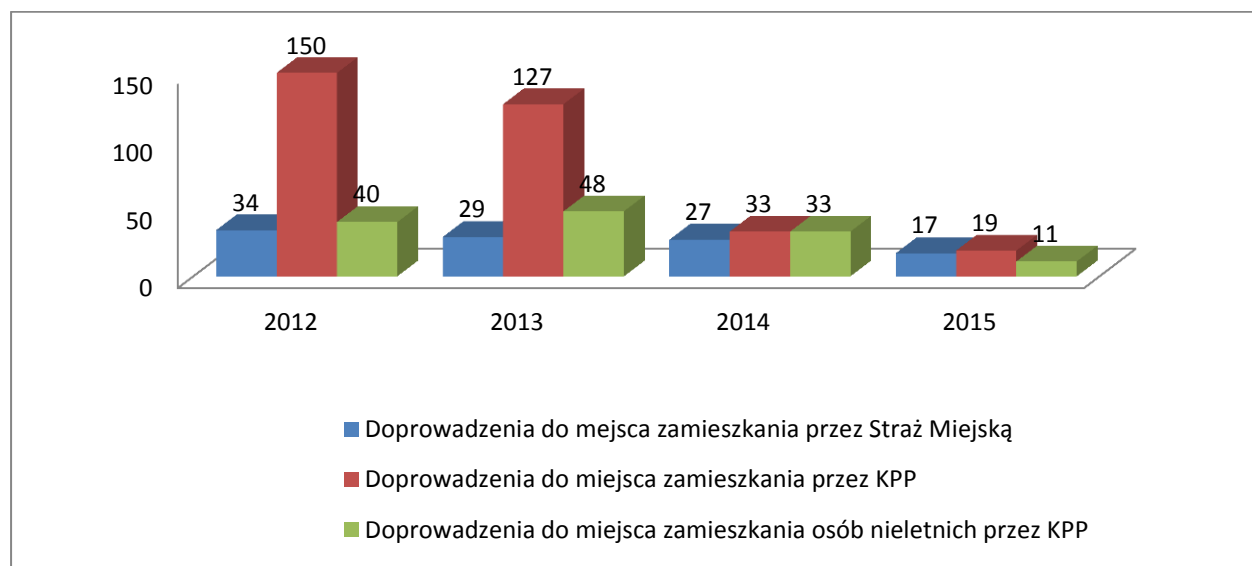
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Straży Miejskiej.

4. Z danych KPP w Cieszynie wynika, iż w latach 2012 - 2013 zatrzymano do wytrzeźwienia odpowiednio: 260 osób, 115 osób w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, w kolejnych latach nie odnotowano żadnych zatrzymań ze względu na jego likwidację. Likwidacja pomieszczenia dla osób zatrzymanych w KPP w Cieszynie miała wpływ na zwiększenie w roku 2015 liczby osób doprowadzonych z terenu Cieszyna do OPPA.

Zmniejsza się odsetek osób, które doprowadzono do miejsca zamieszkania, zarówno osób doprowadzanych przez KPP, jak i Straż Miejską. Informacje KPP dotyczące interwencji związanych ze spożyciem alkoholu wskazują również, iż od 2013 roku systematycznie spada liczba nietrzeźwych osób nieletnich odwiezionych do miejsca zamieszkania.

Wykres nr 2. Doprowadzenia do miejsca zamieszkania osób nietrzeźwych w latach 2012 - 2015.

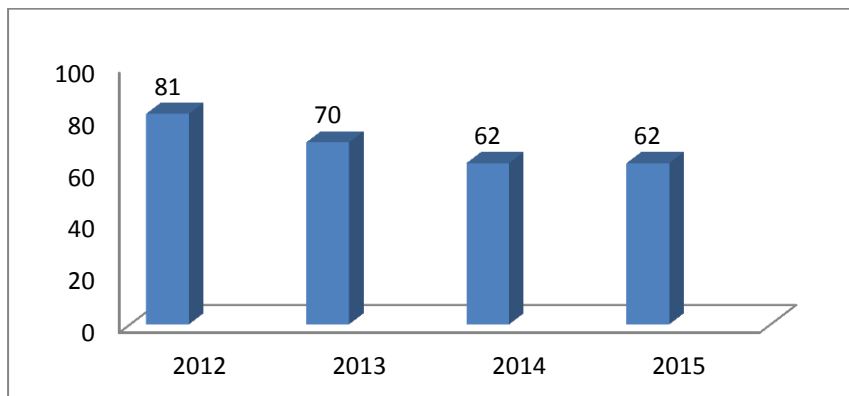

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Straży Miejskiej oraz KPP.

5. Z danych MOPS w Cieszynie wynika, iż pomoc finansową z tytułu uzależnienia otrzymuje coraz mniej rodzin, w 2012 roku - 73 rodziny, w 2013 roku - 68 rodzin, w 2014 roku - 59 rodzin. Nieznaczny wzrost zaobserwowano w roku 2015 - 61 rodzin.

6. W ostatnich dwóch latach liczba osób mających problem alkoholowy, zgłaszanych do GKRPA pozostaje na tym samym poziomie.

Wykres nr 3. Liczba osób mających problem alkoholowy, zgłoszonych do GKRPA.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: GKRPA.

7. Z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i z syndromem DDA, realizowanej w ramach poprzednich edycji GPPiRPA oraz PN, odbywającej się w zakładzie opieki zdrowotnej, skorzystało: w 2012 roku - 56 osób, w 2013 roku - 74 osoby, w 2014 - 46 osób, w 2015 roku - 64 osoby.

Poziom świadczonej usług przez NFZ w zakresie uzależnień, zabezpiecza najczęściej realizację tylko podstawowego programu psychoterapii lub tylko części programu podstawowego. Warto podkreślić, iż skuteczność leczenia uzależnienia zależy w dużym stopniu od nieprzerwanego zaangażowania pacjentów w programy terapeutyczne. Dlatego tak istotne jest, aby osoby uzależnione miały możliwość skorzystania z kompleksowej pomocy i wsparcia, a nie tylko podstawowej oferty leczenia.

Należy zwrócić także uwagę na osoby współzależnione. Nadużywanie alkoholu przez jednego członka rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia zarówno dorosłych, jak i dzieci. Dlatego tak istotne jest, z punktu widzenia trwałości i jakości życia rodziny z problemem alkoholowym, objęcie pomocą terapeutyczną całej rodziny¹.

8. Jednym ze zjawisk ściśle skorelowanych z alkoholem jest przemoc. Potwierdzają to dane Komendy Głównej Policji, które wskazują, iż na przestrzeni lat 2012 - 2014 systematycznie wzrastała liczba podejrzanych sprawców przemocy pod wpływem alkoholu (2012 rok - 31.380, 2013 rok - 37.650, 2014 rok - 50.073). Optymistyczny jest fakt, iż w roku 2015 zaobserwowano spadek takich przypadków (48.841)². Potwierdzają to również badania, przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, które pokazują, iż prawie 37% Polaków zna przypadki przemocy wobec kobiet, a 20% przemocy wobec mężczyzn. Z badań wynika, iż 24,7% respondentów doświadczyło co najmniej jednej z czterech form przemocy (psychicznej, fizycznej, ekonomicznej, bądź seksualnej). Istotnym czynnikiem ryzyka doznawania przemocy w rodzinie jest spożywanie alkoholu. Zależność pomiędzy stanem nietrzeźwości sprawcy, a agresywnym zachowaniem podkreślają członkowie rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy. Dorośli ankietowani doznający przemocy w rodzinie stwierdzili, iż alkohol jest jedną z głównych przyczyn takich zachowań (37,2% ofiar przemocy fizycznej, 28% ofiar przemocy psychicznej, 19,3% przemocy ekonomicznej i 37,5% przemocy seksualnej). Warto podkreślić, iż przemocy fizycznej częściej doświadczają dzieci i młodzież, których opiekunowie nadużywają alkoholu (47%) niż te, których opiekunowie nie nadużywają alkoholu³.

Członkowie GKRPA także na przestrzeni tych lat częściej kontaktowali się z osobami dotkniętymi przemocą (2012 rok - 51 osób, 2013 rok - 59 osób, 2014 rok - 64 osoby).

---

¹ PARPA „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2016 roku”, Warszawa 2015, s.25.

² Dane statystyczne Komendy Głównej Policji: „Przemoc w rodzinie” lata 2012 - 2014, [w:] www.policja.pl.

³ „Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy” [w:] <https://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/ogolne/diagnoza-zjawiska-przemocy-w-rodzinie-w-polsce/>, (08.08.2016 r.).

Ponadto, z danych MOPS w Cieszynie wynika, iż pomoc finansową z tytułu przemocy w rodzinie, otrzymuje coraz więcej rodzin (2012 rok - 10 rodzin, 2013 rok - 17 rodzin, 2014 rok - 22 rodziny). Nieznaczny spadek zaobserwowano w 2015 roku - 18 rodzin, co stanowiło 1% - 4% rodzin, którym udzielono pomocy.

Powyższe dane pokazują dużą skalę problemu przemocy w rodzinie i wskazują na potrzebę kontynuowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym.

Monitoring skali problemów związanych z alkoholem - badania ankietowe

W 2014 roku Uniwersytet Śląski w Katowicach, na zlecenie MOPS, zrealizował badanie społeczne pn. „Monitoring skali problemów uzależnień i przemocy w środowisku lokalnym - przeprowadzenie diagnozy” na próbie 893 dorosłych (576 kobiet i 263 mężczyzn) oraz 2.654 uczniów, w tym szkół podstawowych (1.709) i gimnazjalnych (945). Poza tym, badaniem objęto grupę ekspertów pracujących w obszarze uzależnień i przemocy (93).

Jak wskazują wyniki powyższych badań, 1/4 badanych uczniów szkół podstawowych klas I - III oraz IV - VI próbowała już w swoim życiu alkohol. Wraz z wiekiem zwiększa się odsetek dzieci posiadających pierwsze doświadczenia z alkoholem, a inicjacja alkoholowa odbywa się znacznie wcześniej niż miała miejsce u dorosłych mieszkańców. Co dziesiąty gimnazjalista swój pierwszy kontakt z alkoholem miał już w okresie przedszkolnym, kolejno 15% badanych uczniów w przedziale 2 - 9 lat, 36% spożywało alkohol po raz pierwszy powyżej 9 roku życia. Należy podkreślić, iż tylko 38% gimnazjalistów nigdy nie próbowało alkoholu. Natomiast większość dorosłych mieszkańców przyznaje, iż po alkohol sięgnęło dopiero po ukończeniu 18 roku życia (57%), a 37% w przedziale wiekowym 14 - 17 lat.

Mieszkańcy oceniają poziom swojej wiedzy na temat szkodliwości alkoholu jako wysoki. Za negatywne skutki picia najczęściej wskazują: brak kontroli nad ciałem i umysłem (67%), możliwość uzależnienia (65%), możliwość spowodowania wypadku drogowego (49%), zachowania agresywne (48%), brak kontroli nad emocjami (42%). Może być to spowodowane faktem, iż ponad 1/3 badanych, zarówno dorosłych, jak i dzieci doświadczyło przykrych zachowań ze strony osób będących pod wpływem alkoholu. Skutki picia są jednoznacznie oceniane pod kątem negatywnych zdarzeń, natomiast odnosząc się już do własnych doświadczeń i odczuć, respondenci za najczęściej występujące stany po spożyciu alkoholu wymieniają: radość (77%), wyluzowanie (45%).

Większość dorosłych mieszkańców Cieszyna dostrzega problem występowania problemu z alkoholem w sąsiedztwie (42%), w rodzinie (13%), w pracy (6%). Natomiast 38% nie dostrzega takiego problemu.

Kolejnym istotnym aspektem odnoszącym się do lokalnego środowiska jest ocena przestrzegania zakazu sprzedaży osobom niepełnoletnim alkoholu. 28% badanych dorosłych mieszkańców gminy dostrzega, iż zakaz ten nie jest przestrzegany. Inaczej sytuacja wygląda z perspektywy uczniów. Połowa badanych gimnazjalistów wskazuje, iż nie przestrzega się zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim. Na pytanie szczegółowe część z nich wskazywała, iż sprzedawcy często kierują się „dorosłym” wyglądem kupującego. Należy podkreślić, iż sprzedaż alkoholu nieletnim jest przestępstwem, konsekwencją jest kara grzywny oraz możliwość utraty zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Sprzedawca ma prawo, zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zażądać dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy. Aby minimalizować i zapobiegać takim sytuacjom, w ramach GPPiRPA oraz PN organizowane są szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych, m.in. w celu uwrażliwienia ich na ww. sytuacje, a także przekazywania wiedzy na temat ich ustawowych obowiązków. Poza tym, członkowie GKRPA przeprowadzają kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych dotyczące przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Cieszyn, określonych w przepisach powszechnie obowiązujących oraz weryfikacji prawdziwości danych zawartych w oświadczeniu, o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim, w ramach których prowadzą także edukację w tym zakresie.

W 2015 roku Krajowe Biuro ds. Narkomanii oraz Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy Instytutu Psychiatrii i Neurologii także zrealizowała badanie ESPAD na grupie 25.982 uczniów klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, którego celem było, m.in. monitorowanie natężenia problemu używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Z badania wynika, iż:

- alkohol jest najczęściej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży;
- obserwowany jest trend spadkowy wskaźników upijania się. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 49% piętnasto - szesnastolatków i 82% siedemnasto - osiemnastolatków. Porównanie wyników badania z 2015 rokiem z wynikami wcześniejszych lat wskazuje na spadek rozpowszechnienia picia wśród nastolatków zapoczątkowany w 2007 roku. We wcześniejszych latach obserwowano tendencję wzrostową.

Ponadto:

- zanotowano zmniejszenie różnic między chłopcami a dziewczętami w rozpowszechnieniu picia;

- większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka, szkód zdrowotnych i społecznych związanych z piciem alkoholu⁴, podobnie, jak w przypadku cieszyńskiej młodzieży.

II. 2 Szkody wywołane przez narkotyki

1. W roku 2015 Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna odnotowała liczbę 26 osób z podejrzeniem zatrucia środkami psychoaktywnymi na terenie powiatu cieszyńskiego (do 6 zatruc doszło na terenie Cieszyna).

Z danych wynika, iż oprócz dopalaczy, sięgano po inne środki psychoaktywne takie, jak: alkohol, leki psychotropowe, marihuana, leki dysleptyczne, amfetamina, metaamfetamina. Zdecydowaną większość osób zatrutych środkami psychoaktywnymi stanowią mężczyźni (ponad 80%), z czego znaczna część, to ludzie młodzi w wieku od 15 do 20 lat. Zasadne więc, wydaje się kontynuowanie na terenie gminy działań informacyjno - edukacyjnych dotyczących środków psychoaktywnych, a w szczególności dopalaczy.

Tabela 4. Informacje dotyczące osób zatrutych środkami psychoaktywnymi.

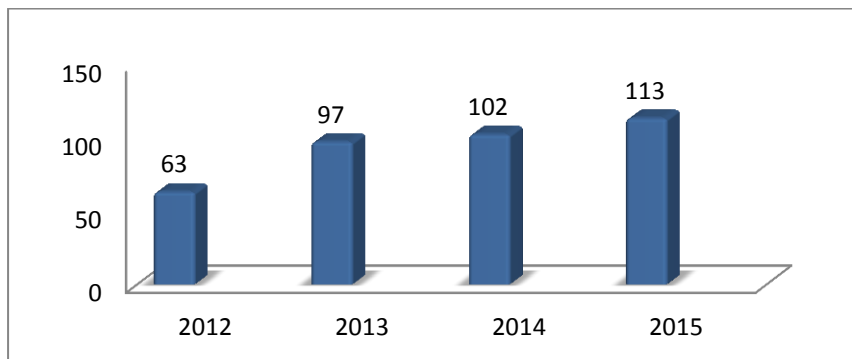
	zatrucia środkami psychoaktywnymi		
	dopalacze	kobiety	mężczyźni
rok 2014	12	4	13
rok 2015	26	4	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego w Cieszynie.

2. W ciągu ostatnich czterech lat systematycznie wzrasta liczba osób korzystających z „Punktu do spraw Narkomanii”. Działania edukacyjne, informacyjne zwiększają świadomość mieszkańców gminy Cieszyn, a kompleksowe wsparcie dla osób eksperymentujących z narkotykami oraz ich rodzin, pozwala na jak najszybsze zdiagnozowanie problemu i podjęcie pracy nad jego rozwiązaniem. Wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju pomocy świadczy o zwiększającej się świadomości mieszkańców Cieszyna na temat miejsc, w których mogą uzyskać pomoc, coraz większym gronie osób, które nie wstydzą się zwrócić o nią do specjalistów, a co za tym idzie ogromnej potrzebie funkcjonowania takich placówek.

⁴ J. Sierosławski „Używanie Substancji Psychoaktywnych przez Polską Młodzież w 2015 r.” [w:] <http://www.cinn.gov.pl/portal?id=907006> (08.08.2016).

Wykres 4. Liczba osób, które skorzystały z punktu ds. narkomanii w latach 2012 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: raportów z realizacji GPPiRPA oraz PN oraz efektów ich realizacji.

3. Pomoc społeczna udzielana z tytułu uzależnienia od narkotyków stanowi znikomą część wszystkich przypadków wsparcia udzielanego mieszkańcom Cieszyna. Od kilku lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy, utrzymuje się na podobnym poziomie: w 2013 roku - 3 rodziny, w 2014 roku - 4 rodziny, w roku 2015 roku - 3 rodziny (niecały 1 % rodzin, którym udzielono pomocy).

4. Funkcjonariusze KPP w Cieszynie w ostatnim roku odnotowali wzrost liczby wykrywanych przestępstw związanych z posiadaniem, udzielaniem i sprzedawaniem środków psychoaktywnych (2012 rok - 248, 2013 rok - 397, 2014 rok - 143, 2015 rok - 209).

Monitoring skali problemów związanych z narkotykami - badania ankietowe

Wyniki badań wskazują, że tylko jedna substancja została wskazana, jako najczęściej próbowana lub sporadycznie - co dziesiąty biorący udział w badaniach mieszkaniec Cieszyna, przynajmniej raz w życiu zażywał marihuanę. Poza tym, aż 16% gimnazjalistów próbowało narkotyków i 16% spotkało się z namową do ich zażycia.

Istotna, z punktu widzenia prewencji i dalszego monitoringu, jest opinia na temat dostępności narkotyków. Ponad połowa dorosłych nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków (62%), 15% uważa, że dostęp w mieście jest trudny, natomiast 13% twierdzi, iż łatwiej jest je nabyć za granicą aniżeli po polskiej stronie, tylko 6% uważa, iż dostęp jest łatwy, wystarczy mieć pieniądze. Zdecydowanie różnią się w tej kwestii opinie uczniów

gimnazjum - ponad 30% uważa, że dostęp do narkotyków jest łatwy, 41% nie ma wiedzy w tym temacie, a 7% uważa, że narkotyki i dopalacze trudno nabyć.

Z badań wynika, iż 1/3 dorosłych nie potrafi rozpoznać stanu po spożyciu substancji psychoaktywnych, a 30% potrafi rozpoznać taki stan, jednak nie wie, jak zareagować. Dlatego też, należy kontynuować działania profilaktyczne w grupie nie tylko dzieci i młodzieży, ale także rodziców i opiekunów, aby jeszcze bardziej zwiększyć ich świadomość związaną z działaniem i możliwymi skutkami zażywania środków psychoaktywnych.

Respondenci zostali zapytani także o to, czy narkotyki powinny być zalegalizowane i o ewentualne warunki ich dostępności. Zdecydowana większość, bo aż 86% badanych dorosłych jest przeciwna, natomiast 13% jest zdania, iż powinny być zalegalizowane, w tym 9% uważa, że tylko wybrane, wskazując we wszystkich przypadkach na marihuanę. Zdecydowanie różne w tym temacie są poglądy gimnazjalistów, wśród których niecałe 60% jest przeciwnych legalizacji takich substancji, pozostałe 40% jest zdania, iż narkotyki powinny być legalne, podając ewentualne warunki dostępu. Zarówno wiedza z zakresu psychologii rozwojowej, społecznej, bezpośrednie doświadczenia i obserwacje, jak i badania, wskazują zainteresowanie substancjami nielegalnymi, a pojawiającymi się w życiu jako temat powszechny, obecny w mediach, na lekcjach wychowawczych, relacjach rówieśników, co skłania młodych ludzi do większego zainteresowania substancjami psychoaktywnymi. Jest to naturalne zjawisko, jednak w połączeniu z faktyczną dostępnością takich substancji na „rynku” oraz brakiem narzędzi i mechanizmów obronnych może być niepokojące.

W konsekwencji działania profilaktyczne realizowane na terenie gminy powinny być kontynuowane. Pracę należy prowadzić wielowymiarowo, w pierwszej kolejności profilaktyka szkolna, ukierunkowana na wzmacnianie kompetencji psychospołecznych uczniów, a nie na aspekt „odstraszający”. W drugiej kolejności wsparcie pedagogiczne, rodziców i opiekunów. Istotnymi aspektami działań profilaktycznych są także te, podejmowane przez inne podmioty działające w obszarze uzależnień (m.in.: KPP, Straż Miejska, GKRPA, organizacje pozarządowe) oraz współpraca pomiędzy podmiotami, która pozwala ulepszać standardy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

III. Zasoby

III.1. Instytucje i ich działania

Zadania w obszarze uzależnień realizują następujące podmioty:

- MOPS (tworzenie i koordynowanie GPPiRPA oraz PN; organizowanie programów profilaktycznych; koordynacja akcji profilaktycznych, m. in. SzWP, udzielanie pomocy osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych oraz ich rodzinom);
- GKRPA (podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, kontrole dotyczące przestrzegania zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Miejskiej Nr XLV/336/97 z dnia 24 kwietnia 1997 roku w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Cieszyn miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych);
- Poradnia Zdrowia Psychicznego - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Variusmed” (konsultacje i leczenie, poradnictwo psychologiczne, psychoterapia indywidualna, diagnostyka psychologiczna);
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w ramach struktury Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej (konsultacje i leczenie, poradnictwo psychologiczne, psychoterapia indywidualna, diagnostyka psychologiczna);
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Variusmed” (prowadzenie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych);
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna (udzielanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży);
- Szkoły i przedszkola (realizacja programów profilaktycznych);
- Biblioteka Miejska Oddział dla Dzieci (organizacja zajęć o charakterze biblioterapeutycznym; prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień);

- Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” (realizacja działań kulturalnych, edukacyjnych, informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień);
- Wydział Sportu (organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży);
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe (organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży);
- KPP (organizowanie czynności patrolowych i interwencyjnych, motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, kierowanie wniosków do GKRPA o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu, podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, zwalczanie przestępczości, w tym przestępczości narkotykowej);
- Straż Miejska (organizowanie czynności patrolowych i interwencyjnych, realizacja Gminnego Programu Poprawy Bezpieczeństwa „Bezpieczny Cieszyn”).

III.2. Organizacje pozarządowe i ich zadania

Istotnym realizatorem części zadań GPPiRPA oraz PN są organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zlecenie zadań organizacjom odbywa się na podstawie przepisów przedmiotowej ustawy.

W 2015 roku oraz w poprzednich latach, zadania w obszarze uzależnień realizowane były przez następujące organizacje:

- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” (Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” - pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, organizowanie szkoleń i treningów dla dzieci i młodzieży, organizowanie czasu wolnego dla dzieci w ramach pracowni terapii zajęciowej, organizowanie wypoczynku letniego z programem terapeutycznym, Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii - pomoc terapeutyczna dla dzieci, młodzieży, osób eksperymentujących z narkotykami; Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie - schronienie, wsparcie emocjonalne i rzeczowe, pomoc prawna, psychologiczna i socjalna dla ofiar, świadków przemocy, telefon zaufania; Centrum Edukacji Socjalnej - działalność edukacyjna, zapewnienie schronienia, posiłków, pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej i zawodowej osobom uzależnionym);

- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (Środowiskowe Ogniska Wychowawcze oraz Świetlica Środowiskowa „Przytulisko” - zajęcia dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych, często z rodzin dysfunkcyjnych, o niskim statusie materialnym, które chcą w sposób aktywny spędzać czas wolny; organizowanie wypoczynku letniego z programem terapeutycznym);
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Familia” (pomoc osobom uzależnionym oraz współuzależnionym, prowadzenie telefonu trzeźwości);
- Samopomocowe Grupy Anonimowych Alkoholików (udzielanie wzajemnego wsparcia w utrzymaniu abstynencji);
- Samopomocowe Grupy Anonimowych Narkomanów (udzielanie wzajemnego wsparcia w utrzymaniu abstynencji);
- Stowarzyszenie na Rzecz Harmonijnego Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Nasze Dzieci” (organizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych, organizowanie zajęć służących rozwijaniu zainteresowań u dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku letniego z programem terapeutycznym);
- Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego (organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z programem terapeutycznym);
- Parafia św. Elżbiety (organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z programem terapeutycznym);
- Fundacja STER (realizacja działań edukacyjno - profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży);
- Stowarzyszenie Sportowe „GramOLajf” (realizacja działań edukacyjno - profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży);
- Fundacja im. św. Cyryla i Metodego.

IV. Grupy docelowe

Oferta Programu skierowana jest do wszystkich mieszkańców Cieszyna, w szczególności do wybranych grup - osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami, ich rodzin, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również dzieci i młodzieży cieszyńskich przedszkoli i szkół. Adresaci Programu są zróżnicowani ze względu na rodzaje profilaktyki, jakie są stosowane do konkretnej grupy odbiorców. Cele programu będą realizowane w poszczególnych obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej: adresowanej do wszystkich mieszkańców Cieszyna (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki selektywnej: adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki wskazującej: adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód;
- terapii: obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem, realizacja m.in.: programów terapeutycznych dla osób uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie, dla DDA, współuzależnionych;
- rehabilitacji obejmującej osoby uzależnione: realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

V. Cel główny

Celem głównym Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

VI. Cele szczegółowe, zadania, działania, termin realizacji, wskaźniki

1. Cel szczegółowy: Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkotykowych poprzez udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem.			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres realizacji zadania	Wskaźniki
1) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. <i>Realizatorzy: GKRPA</i>	a. przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego;	I - XII	- liczba zgłoszeń do GKRPA; - liczba osób zgłoszonych do GKRPA.
	b. prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych ze zgłoszonymi, przez rodzinę lub instytucje, osobami;		- liczba osób zaproszonych na rozmowę; - liczba przeprowadzonych rozmów.
	c. kierowanie osób, które nie zgłosiły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie leczeniu odwykowemu, na badanie przez biegłych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;		- liczba osób skierowanych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu; - liczba sporządzonych opinii psychologiczno – psychiatrycznych przez biegłych.
	d. kierowanie wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.		- liczba wniosków skierowanych do sądu.

<p>2) Poszerzenie oferty leczenia odwykowego</p> <p>Realizator: Zakład opieki zdrowotnej</p>	<p>a. zwiększenie dostępności terapii poprzez uzupełnienie gwarantowanych przez NFZ świadczeń podstawowych w placówce leczenia odwykowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie warsztatów terapeutycznych skierowanych do osób uzależnionych, współuzależnionych i z syndromem DDA; 	I - XII	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób biorących udział w programach; - liczba warsztatów terapeutycznych.
<p>Realizatorzy: MOPS, Zakład Karny</p>	<p>b. organizowanie zajęć motywacyjno – korekcyjnych dla osób mających problem z alkoholem, pijących ryzykownie, szkodliwie, uzależnionych od alkoholu, a także osób, które nie kwalifikują się do terapii.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób biorących udział w zajęciach motywacyjno – korekcyjnych; - liczba podmiotów, w których realizowane są zajęcia; - liczba przeprowadzonych zajęć motywacyjno – korekcyjnych oraz liczba godzin.
<p>3) Realizacja programu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób bezdomnych uzależnionych od środków psychoaktywnych, obejmującego usługi aktywizacyjne ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej i uzyskanie samodzielności życiowej</p> <p>Realizatorzy: organizacje pozarządowe</p>	<p>a. realizacja programu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób bezdomnych uzależnionych od środków psychoaktywnych, w tym: grupy edukacyjne, wykłady, treningi i warsztaty edukacyjne, warsztaty pracy.</p>	I - XII	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odbiorców programu; - liczba godzin warsztatów, zajęć.
<p>2. Cel szczegółowy: Ograniczenie negatywnych zjawisk dotyczących rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, poprzez udzielanie kompleksowej pomocy psychospołecznej i prawnej, a także ochrony przed przemocą.</p>			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres realizacji zadania	Wskaźniki
<p>1) Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy</p> <p>Realizator: Powiat cieszyński</p>	<p>a. wsparcie dla powiatu w zakresie prowadzenia powiatowego ośrodka wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p>	I - XII	<ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkańców Cieszyna, którym udzielono schronienia oraz pomocy specjalistycznej w ramach ośrodka, w tym liczba dzieci; - liczba udzielonych mieszkańcom Cieszyna porad i konsultacji; - liczba osób, które skorzystały z telefonu zaufania ds. przemocy w rodzinie; - liczba przeprowadzonych interwencji kryzysowych dot. mieszkańców Cieszyna.

<p>2) Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Realizatorzy: organizacje pozarządowe</p>	<p>a. prowadzenie placówek wsparcia dziennego, zapewniających: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawy i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, organizację zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjnych oraz dożywianie.</p> <p>b. organizacja wypoczynku letniego/zimowego wraz z programem terapeutycznym dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>I – XII</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podmiotów realizujących zadania; – liczba zajęć oraz warsztatów zorganizowanych w ramach programów; – liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach. <ul style="list-style-type: none"> – liczba półkolonii oraz kolonii zorganizowanych w ramach wypoczynku; – liczba programów terapeutycznych zrealizowanych w ramach wypoczynku; – liczba uczestników wypoczynku.
<p>3) Świadczenie kompleksowej pomocy dla rodzin, w których występuje problem uzależnienia od narkotyków</p> <p>Realizatorzy: organizacje pozarządowe</p>	<p>a. prowadzenie punktu konsultacyjnego ds. narkomanii, w tym prowadzenie kontaktu indywidualnego zarówno z osobami eksperymentującymi, jak i członkami ich rodzin.</p>	<p>I - XII</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób, które skorzystały z punktu, w tym dzieci i młodzież; – liczba godzin dyżurów prowadzonych przez specjalistów.
<p>4) Realizacja kompleksowych działań dla osób z problemem uzależnień, dotkniętych przemocą oraz ich rodzin.</p> <p>Realizatorzy: organizacje pozarządowe</p>	<p>a. realizacja programu pomocy psychologicznej i prawnej, w tym poradnictwa prawnego, kontaktu indywidualnego, mediacji i terapii rodzin, interwencji kryzysowych, grup terapeutycznych, grup terapii zajęciowej, grup wsparcia oraz innych form pomocy psychologicznej.</p>	<p>I - XII</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego, liczba porad oraz liczba godzin; – liczba osób, które skorzystały z poradnictwa prawnego, ilość porad oraz ilość godzin; – liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w grupach o charakterze socjoterapeutycznym oraz ilość godzin zajęć; – liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w grupach terapii zajęciowej, w pracowniach artystycznych oraz ilość godzin zajęć.
<p>Realizator: MOPS</p>	<p>b. zorganizowanie dyżurów psychologicznych i prawnych, z uwzględnieniem usług prawnych polegających na reprezentacji w sądzie ofiar przemocy.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – liczba porad, których udzielono w ramach dyżurów psychologicznych oraz ilość godzin; – liczba porad, których udzielono w ramach dyżurów prawnych oraz ilość godzin; – liczba postępowań sądowych.
<p>Realizator: MOPS</p>	<p>c. realizacja programu zakładającego pracę z rodzinami, u których w związku z uzależnieniem występuje zjawisko przemocy domowej.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin objętych programem.

3. Cel szczegółowy: Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w tym zajęć sportowych.			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres realizacji zadania	Wskaźniki
1) Inicjowanie, organizowanie oraz współuczestnictwo w działaniach profilaktycznych. <i>Realizator:</i> MOPS	a. organizacja XXI edycji Szkoły Wczesnej Profilaktyki.	I - XII	– liczba zorganizowanych działań w ramach SzWP; – liczba odbiorców.
<i>Realizatorzy:</i> MOPS, Straż Miejska	b. organizacja programów profilaktycznych w cieszyńskich przedszkolach i szkołach, organizacja zajęć i szkoleń w ramach programów profilaktycznych dla różnych grup zawodowych pracujących w systemie pomocy dziecku oraz dla rodziców, organizacja akcji profilaktycznych, skierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży, takich, jak konkursy, przedstawienia, koncerty i seanse filmowe.		– liczba i rodzaj zorganizowanych programów profilaktycznych, zajęć, szkoleń oraz akcji profilaktycznych; – liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych, w tym liczba dzieci i młodzieży.
<i>Realizatorzy:</i> organizacje pozarządowe	c. profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w obszarze uzależnień oraz w zakresie rozwijania zainteresowań wśród dzieci i młodzieży.		– liczba i rodzaj zorganizowanych działań; – liczba dzieci i młodzieży biorących udział w profilaktycznych działaniach informacyjnych i edukacyjnych.
2) Wspieranie działań podejmowanych przez kluby sportowe i instytucje w zakresie organizacji cyklicznych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz doposażenie obiektów sportowo – rekreacyjnych, miejsc aktywnego wypoczynku. <i>Realizatorzy:</i> Wydział Sportu, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, kluby sportowe	a. organizacja cyklicznych zajęć sportowo – rekreacyjnych i otwartych imprez sportowo – rekreacyjnych. b. zakup sprzętu sportowego z przeznaczeniem na doposażenie obiektów sportowo – rekreacyjnych.	I - XII	– liczba zorganizowanych zajęć sportowo - rekreacyjnych i otwartych imprez sportowo - rekreacyjnych; – liczba uczestników zajęć. – liczba i rodzaj zakupionego sprzętu sportowego; – liczba i wykaz miejsc, do których został przekazany sprzęt.
3) Poszerzanie oferty alternatywnego spędzania wolnego czasu. <i>Realizatorzy:</i> CUW, szkoły podstawowe, gimnazjalne	a. organizacja zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych realizowanych w cieszyńskich szkołach.	I - XII	– liczba zajęć; – liczba dzieci i młodzieży, biorących udział w zajęciach.

4) Wspieranie realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych podejmowanych przez Bibliotekę Miejską. Realizator: <i>Biblioteka Miejska</i>	a. prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży w Oddziale dla Dzieci Biblioteki Miejskiej.	I - XII	– liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach profilaktycznych i edukacyjnych; – liczba przeprowadzonych zajęć.
	b. zakup literatury z zakresu profilaktyki uzależnień dla Biblioteki Miejskiej w Cieszynie.		– liczba zakupionych pozycji książkowych z zakresu profilaktyki uzależnień.
5) Podejmowanie działań służących edukacji publicznej w zakresie problematyki uzależnień. Realizatorzy: <i>MOPS, GKRPA, BPIT, Straż Miejska, KPP</i>	a. prowadzenie polityki informacyjnej, dotyczącej zagadnień związanych z profilaktyką i uzależnieniami oraz zwiększanie dostępności informacji o ofercie pomocy na terenie Cieszyna w tym zakresie: – zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych, – opracowanie i druk materiałów informacyjno - edukacyjnych, – rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych.	I - XII	– liczba i rodzaj działań służących zwiększaniu dostępności informacji o działaniach podejmowanych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień; – liczba materiałów informacyjno - edukacyjnych. – nakład rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
6) Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach. Realizatorzy: <i>MOPS, KPP, Straż Miejska</i>	a. prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjno-edukacyjnych.	I - XII	– liczba materiałów edukacyjno-informacyjnych.
	b. prowadzenie szkoleń dla kandydatów na kierowców w ośrodkach szkolenia kierowców, szkołach gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych.		– liczba uczniów biorących udział w szkoleniach; – liczba szkół, w których zrealizowano szkolenia; – liczba ośrodków szkolenia kierowców, które prowadziły szkolenia; – liczb kursantów, którzy uczestniczyli w szkoleniach.
4. Cel szczegółowy: Wzmacnianie organizacji pozarządowych działających w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres realizacji zadania	Wskaźniki
1) Wspieranie działalności organizacji abstynenckich. Realizatorzy: <i>organizacje pozarządowe</i>	a. prowadzenie klubu abstynenta, w tym między innymi organizacja terapii rodzinnej, obozów terapeutycznych, grup terapeutycznych i obsługa telefonu trzeźwości.	I - XII	– liczba osób korzystających z klubu; – liczba godzin dyżurów psychologa lub terapeuty uzależnień; – liczba Mitingów Anonimowych Alkoholików, liczba Mitingów A1 –Anon.

5. Cel szczegółowy:

Zwiększenie skuteczności działań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne podmioty działające w obszarze uzależnień.

Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres realizacji zadania	Wskaźniki
1) Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie. <i>Realizatorzy:</i> <i>MOPS, GKRPA</i>	a. szkolenia osób pracujących w obszarze profilaktyki i uzależnień.	I - XII	- liczba osób biorących udział w szkoleniach; - liczba i rodzaj szkoleń osób podnoszących kwalifikacje.
	b. udział członków GKRPA w szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		- liczba osób biorących udział w szkoleniach; - liczba i rodzaj szkoleń podnoszących kwalifikacje członków GKRPA.
2) Zapewnienie technicznej obsługi GKRPA, GPPiRPA oraz PN. <i>Realizatorzy:</i> <i>MOPS, GKRPA</i>	a. zakup wyposażenia, materiałów i artykułów biurowych na potrzeby obsługi GKRPA i realizacji GPPiRPA oraz PN	I - XII	- rodzaj wyposażenia, materiałów i artykułów biurowych zakupionych na potrzeby obsługi GKRPA oraz GPPiRPA oraz PN.

VII. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zadania realizowane przez GKRPA (nie związane z prowadzeniem postępowań wobec osób uzależnionych od alkoholu):

- a) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- b) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- c) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, określonej we wniosku o zezwolenie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Miejskiej.

2. Wydatki związane z funkcjonowaniem GKRPA ponoszone w ramach Programu:

- a) wynagrodzenie dla biegłych,
- b) opłaty sądowe,
- c) korespondencja,
- d) krajowe podróże służbowe członków GKRPA, związane ze szkoleniami,
- f) szkolenia członków GKRPA,
- g) wynagrodzenia członków GKRPA.

3. Zasady wynagradzania członków GKRPA:

- a) za udział w posiedzeniu zespołu prowadzącego postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu członkowi Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 12 % minimalnego wynagrodzenia.
- b) za udział w kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, członkowi Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 12 % minimalnego wynagrodzenia za pracę.

VIII. Zasady finansowania Programu

Źródłem finansowania GPPiRPA oraz PN na rok 2017 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tzw. „korkowego” zgodnie z art. 18² ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

IX. Ewaluacja

Narzędzia ewaluacji Programu:

1. Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji GPPiRPA oraz PN.
2. Sporządzanie raportu z realizacji GPPiRPA oraz PN.

WYJAŚNIENIE SKRÓTÓW

GPPiRPA oraz PN - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cieszynie

CUW - Centrum Usług Wspólnych

BPIT - Biuro Promocji, Informacji i Turystyki

KPP - Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie

SzWP - Szkoła Wczesnej Profilaktyki

DDA - dorosłe dzieci alkoholików

ESPAD - Badania ankietowe dotyczące używania substancji psychoaktywnych (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze) przez młodzież szkolną realizowane są w Polsce, co 4 lata stanowiące część międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs”

NFZ - Narodowy Fundusz Zdrowia

OPPA - Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku - Białej.